

Конституційний Суд України

01033, м. Київ, вул. Жилянська, 14

Суб'єкт права на конституційне подання:

51 народних депутатів України

Уповноважені представники суб'єкта права на конституційне подання за дорученням:

Власенко Сергій Володимирович,
народний депутат України (посвідчення № 170)

Васильченко Оксана Юріївна

адвокат

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень розділу I, абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» від 2 жовтня 2019 року № 145-IX

Відповідно до пункту 1 частини першої, частини другої статті 150 Конституції України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (*Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996 р., № 30, ст. 141*) (далі – Конституція України; Основний Закон України), статей 51, 52 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року № 2136-VIII (*Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2017р., № 35, стор. 6, стаття 376*) (далі – Закон України «Про Конституційний Суд України») суб'єкт права на конституційне подання – 51 народних депутатів України звертаються до Конституційного Суду України з письмовим клопотанням:

визнати таким, що не відповідає статті 1, частині другій статті 6, частинам першій, другій статті 8, частині четвертій статті 13, статті 16, частині першій статті 17, частині другій статті 19, пунктам 33, 36 частини першої статті 85 Конституції України (є неконституційним), положення розділу I Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» від

2 жовтня 2019 року № 145-IX (*Голос України від 19 жовтня 2019 року № 200*) (далі – Закон України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»), відповідно до якого визнається таким, що втратив чинність, Закон України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» від 7 липня 1999 року № 847-XIV (*Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 37, ст. 332*) (далі – Закон України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»);

визнати таким, що не відповідає частині четвертій статті 13, частині першій статті 17 Конституції України (є неконституційним) положення абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації», яким виключено абзац дев'ятнадцятий частини другої статті 4 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18 січня 2018 року № 2269-VIII (*Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018 р., № 12, стор. 5, стаття 68*) (далі – Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна»).

На обґрунтування тверджень щодо неконституційності наведених положень Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» зазначаємо.

1. Щодо неконституційності розділу I Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації», а саме:

– невідповідності статті 1, частинам першій та другій статті 8 Конституції України:

Україна відповідно до статті 1 Конституції України є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

Одним із найважливіших принципів правової держави Конституція України визначає принцип верховенства права.

Так, частини перша, друга статті 8 Основного Закону України передбачають, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Конституційний Суд України сформулював визначення терміну «верховенство права» в абзаці другому підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини свого Рішення від 2 листопада 2004 року 15-рп/2004 у справі № 1-33/2004 (*Офіційний вісник України, 2004 р., № 45, стор. 41, стаття 2975, код акта 30642/2004*): «Верховенство права – це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо. Одним з проявів верховенства права є те, що право не обмежується лише

законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства. Всі ці елементи права об'єднуються якістю, що відповідає ідеології справедливості, ідеї права, яка значною мірою дістала відображення в Конституції України».

Також у Рішенні від 20 червня 2019 року № 6-р/2019 у справі № 1-152/2019 (3426/19) (*Офіційний вісник України, 2019 р., № 57, стор. 150, стаття 1984, код акта 95227/2019*) Конституційний Суд України зазначив: «Враховуючи зміст статті 8 Конституції України та практику Конституційного Суду України, верховенство права слід розуміти, зокрема, як механізм забезпечення контролю над використанням влади державою та захисту людини від свавільних дій державної влади.

Верховенство права як нормативний ідеал, до якого має прагнути кожна система права, і як універсальний та інтегральний принцип права необхідно розглядати, зокрема, в контексті таких основоположних його складових: принцип законності, принцип поділу державної влади, принцип народного суверенітету, принцип демократії, принцип юридичної визначеності, принцип справедливого суду.

Європейська Комісія «За демократію через право» (Венеціанська Комісія) на 86-му пленарному засіданні 25-26 березня 2011 року у Доповіді «Верховенство права» вказала, що основними критеріями розуміння верховенства права є, зокрема: доступність закону (закон має бути зрозумілим, чітким та передбачуваним); питання юридичних прав мають бути вирішені нормами права, а не на основі дискреції; рівність перед законом; влада має здійснюватись у правомірний, справедливий та розумний спосіб; елементами верховенства права є: законність, включаючи прозорий, підзвітний та демократичний процес введення в дію приписів права; юридична визначеність; заборона свавілля; рівність перед законом».

Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010 у справі № 1-25/2010 (*Офіційний вісник України, 2010 р., № 52, стор. 25, стаття 1746, код акта 51892/2010*) також зазначив: «Одним із елементів верховенства права є принцип правової визначеності, у якому стверджується, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями. Тобто обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки».

Юридична визначеність є ключовою у питанні розуміння верховенства права; юридична визначеність передбачає, що норми права повинні бути зрозумілими і точними, а також спрямованими на забезпечення постійної прогнозованості ситуацій і правових відносин; юридична визначеність означає також, що необхідно у цілому дотримуватися зобов'язань або обіцянок, які взяла на себе держава перед людьми (поняття «легітимних очікувань»)

(Доповідь «Верховенство права», схвалена Європейською Комісією «За демократію через право» (Венеціанською Комісією) на 86-му пленарному засіданні 25-26 березня 2011 року).

Також принцип юридичної визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема їх передбачуваності (прогнозованості) та стабільності (абзац шостий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 20 грудня 2017 року № 2-р/2017 в справі № 1-5/2017 (*Офіційний вісник України, 2018 р., № 18, стор. 71, стаття 619, код акта 89234/2018*)).

У підпункті 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 20 червня 2019 року № 6-р/2019 у справі № 1-152/2019(3426/19) (*Офіційний вісник України, 2019 р., № 57, стор. 150, стаття 1984, код акта 95227/2019*) Конституційний Суд України зазначив: «У контексті статті 8 Конституції України юридична визначеність забезпечує адаптацію суб'єкта правозастосування до нормативних умов правової дійсності та його впевненість у своєму правовому становищі, а також захист від свавільного втручання з боку держави.

Юридичну визначеність необхідно розуміти через такі її складові: чіткість, зрозумілість, однозначність норм права; право особи у своїх діях розраховувати на розумну та передбачувану стабільність існуючого законодавства та можливість передбачати наслідки застосування норм права (законні очікування).

Таким чином, юридична визначеність передбачає, що законодавець повинен прагнути до чіткості та зрозумілості у викладенні норм права. Кожна особа відповідно до конкретних обставин має орієнтуватися в тому, яка саме норма права застосовується у певному випадку, та мати чітке розуміння щодо настання конкретних правових наслідків у відповідних правовідносинах з огляду на розумну та передбачувану стабільність норм права».

Діяльність правотворчих і правозастосовчих органів держави має здійснюватися за принципом верховенства права і прямої дії норм Конституції України, а повноваження – у встановлених Основним Законом України межах і відповідно до законів (абзац третій підпункту 4.3 пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 27 лютого 2018 року № 1-р/2018 у справі № 1-6/2018 (*Офіційний вісник України, 2018 р., № 37, стор. 132, стаття 1314, код акта 90038/2018*)).

За змістом правової позиції Конституційного Суду України (абзаци третій – п'ятий підпункту 4.2 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 20 червня 2019 року № 6-р/2019 у справі № 1-152/2019(3426/19) (*Офіційний вісник України, 2019 р., № 57, стор. 150, стаття 1984, код акта 95227/2019*)) законні очікування є одним із проявів справедливості у праві й передбачають юридичну визначеність правового регулювання щодо суб'єктів права. В аспекті статті 8 Конституції України юридична визначеність означає несуперечливість такого регулювання та недопустимість його зміни з порушенням засадничих принципів права.

Відтак законні очікування – невід’ємна частина юридичної визначеності – виникають саме внаслідок законодавчої діяльності парламенту і полягають у тому, що очікування правомірно діючої особи досягти певного результату, мають бути гарантовані і забезпечені державним захистом.

Таким чином приймаючи закони, Верховна Рада України створює для суб’єктів правозастосування правові підстави бути впевненими в отриманні відповідних можливостей, що підлягають захисту. Такий захист означає недопущення зловживання органами державної влади повноваженнями під час прийняття рішень та вчинення відповідних дій. Тобто основний мотив захисту законних очікувань пов’язаний із наслідками дій органів державної влади.

Також слід акцентувати увагу, що Конституційний Суд України в абзаці першому підпункту 4.2 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 1 квітня 2008 року № 4-рп/2008 у справі № 1-8/2008 (*Офіційний вісник України, 2008 р., № 28, стор. 150, стаття 904, код акта 42775/2008*) зазначив, що Конституція України як правовий акт з найвищою юридичною силою, закріплюючи принцип верховенства права (стаття 8 Конституції України), послідовно приводить принцип верховенства закону у системі нормативно-правових актів.

Частиною першою статті 92 Основного Закону України закріплено принцип пріоритету (верховенства) закону в системі інших нормативно-правових актів, за допомогою якого здійснюється правове регулювання найважливіших суспільних відносин. При цьому перелік питань, що мають регулюватися виключно законами України, передбачений цією нормою, має імперативний характер, а це означає не лише, що всі рішення стосовно них повинні прийматися у формі закону, а також і обов’язок парламенту як єдиного органу законодавчої влади, забезпечити прийняття з цих питань відповідні закони, оскільки Конституція України зобов’язала Верховну Раду України як орган законодавчої влади здійснювати свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах (частина друга статті 6, частина друга статті 19).

Норми Конституції України, перебуваючи у системному і органічному зв’язку як цілісне тіло Основного Закону, обумовлюють обов’язок держави в сфері економіки не лише забезпечити макроекономічне регулювання та підтримку інфраструктури економіки, а й забезпечувати законодавче регулювання, яке гарантує функціонування економіки згідно з конституційно визначеними пріоритетами, зокрема забезпечуючи баланс між приватною, колективною і державною формами власності на окремі виробничі ресурси і майно.

Зокрема, правовий режим власності визначається виключно законами України (пункт 7 частини першої статті 92 Конституції України).

Власність є матеріальною основою суспільного розвитку, а питання володіння, користування і розпорядження нею – ключовими у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Здійснення права державної власності включає відчуження державного майна, яке реалізується органами державної влади та іншими уповноваженими на це суб’єктами, зокрема, шляхом приватизації.

Разом з тим, з метою забезпечення виконання державою своїх основних функцій, зокрема, щодо забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території держави, охорони і раціонального використання природних ресурсів, забезпечення соціальної безпеки громадян, інформаційної безпеки держави, захисту державного суверенітету Конституцією України та законами України встановлено обмеження щодо реалізації такого права.

У розвиток саме такої логіки Конституцією України встановлено запобіжники й гарантійні механізми збереження у державній власності стратегічних об'єктів, що не підлягають приватизації, які забезпечуватимуть виконання державою своїх функцій.

Тому пунктом 36 частини першої статті 85 Основного Закону України конституцієдавець, здійснюючи установчу владу, піклуючись, як вказано в преамбулі Конституції України, про зміцнення громадянської злагоди на землі України, в якості конституційної гарантії виконання державою своїх зобов'язань зі збереження стабільності в сфері економічної безпеки та забезпечення соціальної спрямованості економіки *передбачив існування переліку об'єктів права державної власності*, віднісши його затвердження до повноважень Верховної Ради України.

Саме у такий спосіб Конституція України встановила, що Верховна Рада України має не лише право, а й обов'язок у відповідному законі визначити перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації.

Інакше кажучи, вміщуючи в тіло Основного Закону припис пункту 36 частини першої статті 85, конституцієдавець імперативно зобов'язав (частина друга статті 6 та частина друга статті 19) Верховну Раду України здійснювати свої повноваження не інакше як в межах установлених цією Конституцією України безумовних фундаментальних рамок – забезпечити існування переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації.

У розвиток вказаних конституційних положень Верховна Рада України 7 липня 1999 року прийняла Закон України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації», яким затвердила перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, та перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, але можуть бути корпоратизовані.

Тобто, на рівні закону парламент закріпив чіткий перелік підприємств, установ і організацій державної форми власності, що не можуть бути приватизовані.

При цьому окремі критерії (ознаки) об'єктів, що не підлягають приватизації, передбачені у частині другій статті 4 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна».

Натомість 2 жовтня 2019 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»,

розділом І якого визнала таким, що втратив чинність, Закон України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації».

За таких обставин прийнятий Верховною Радою України Закон України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» порушив засадничий конституційний принцип правової держави – принцип верховенства права.

Це порушення виявляється в декількох напрямках:

по-перше, ліквідовано передбачену пунктом 36 частини першої статті 85 Основного Закону України категорію державних гарантій;

по-друге, створено правову невизначеність стосовно об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації.

Відсутність такого переліку, законодавчо визначеного на рівні представницького органу Українського народу, надає можливість органам державної виконавчої влади (суб'єктам приватизації) на власний розсуд встановлювати, чи підпадає той чи інший об'єкт права державної власності під обмеження, встановлені Законом України «Про приватизацію державного і комунального майна», створює передумови для зловживання цими суб'єктами своїми повноваженнями під час прийняття ними рішень та вчинення дій щодо приватизації об'єктів державної власності.

Наведені конституційні приписи засвідчують, що Верховна Рада України на порушення положень статті 1, частини першої та другої статті 8 Основного Закону, приймаючи Закон України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації», проігнорувала законні очікування суспільства, окремих громадян, відмовивши їм в одному з проявів справедливості у праві, сутність якої зводиться до юридичної визначеності правового регулювання щодо такої важливої суспільної категорії як державна власність та наявність переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації.

В аспекті статті 8 Конституції України відбулося руйнування принципу юридичної визначеності, оскільки вищевказані дії Верховної Ради України спричинили суперечливість правового регулювання в зазначеній сфері та порушили гарантії щодо недопустимості його зміни з порушенням засадничих принципів права, породивши відповідну прогалину.

За таких обставин неконституційні положення Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» не відповідають принципу юридичної визначеності, оскільки не забезпечують адаптацію ні суспільства, ні громадян України, ні інших суб'єктів правозастосування до нормативних умов створеної ним правової дійсності, зруйнувавши їх упевненість у правовому становищі. Внаслідок неконституційної позиції парламенту ніхто не може відчувати себе захищеним від свавільного втручання з боку органів державної влади в гарантовану Конституцією України площину суспільних інтересів.

Крім того, руйнування юридичної визначеності засвідчує відсутність таких її складових у зазначеному питанні як чіткість, зрозумілість, однозначність норм права, а також право фізичних та юридичних осіб розраховувати у своїх діях на розумну та передбачувану стабільність існуючого законодавства та можливість передбачати наслідки його застосування.

Нехтування принципом юридичної визначеності проявилось в недотриманні зобов'язань, обіцянок і гарантій, які взяла на себе держава перед людьми під час прийняття Основного Закону України, чим знівельовано поняття «легітимних очікувань», про які наголошувалося у Доповіді «Верховенство права», схваленій Європейською Комісією «За демократію через право» (Венеціанською Комісією) на 86-му пленарному засіданні 25-26 березня 2011 року (*Страсбург, 4 квітня 2011 року, Доповідь № 512/2009*).

Насамкінець відсутність юридичної визначеності внаслідок прийняття Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» жодним чином не забезпечує чіткості, зрозумілості й однозначності правового регулювання в сфері виконання державою своїх зобов'язань зі збереження стабільності в сфері економічної безпеки та забезпечення соціальної спрямованості економіки, передусім їх передбачуваності (прогнозованості).

– невідповідності частині другій статті 6 та частині другій статті 19 Конституції України:

Стабільність конституційного ладу в Україні забезпечується здійсненням державної влади на засадах її функціонального поділу на законодавчу, виконавчу та судову, завдяки визначеній Конституцією України системі стримування і противаг.

Частиною другою статті 6 Конституції України визначено, що органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України. Дане конституційне положення кореспондується з приписами частини другої статті 19 Конституції України, за якими органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Конституційний Суд України у своїх рішеннях неодноразово звертав увагу на необхідність чіткого дотримання всіма без виключення органами державної влади приписів частини другої статті 6 Конституції України, в т.ч. і Верховною Радою України як єдиним законодавчим органом України (Рішення Конституційного Суду України від 11 липня 1997 року № 3-зп у справі № 1/1909-97 (*Офіційний Вісник України, 1997 р., № 29, стор. 85, код акта 2025/1997*)). Прикметним в цій ситуації є те, що відповідно до правової позиції Конституційного Суду України, «повноваження органів державної влади визначаються Конституцією і законами України, а Верховної Ради України з

питань здійснення державної влади встановлюються лише Конституцією України» (абзац другий підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 27 травня 2009 року № 12-рп/2009 у справі № 1-11/2009 (*Офіційний Вісник України*, 2009 р., № 42, стор. 71, стаття 1418, код акта 46812/2009).

Пунктом 36 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить «затвердження переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації». В буквальному розумінні конституційний припис «затвердження переліку об'єктів» означає «схвалювання», «узаконення», «засвідчення» такого переліку (*Словник української мови: в 11 томах. — Том 3, 1972. - С. 343. URL: <http://sum.in.ua/p/3/343/1>*). Однак даний конституційний припис жодним чином не означає «ліквідацію» (чи «відміну», «знищення») такого переліку. А саме така дія була вчинена Верховною Радою України при прийнятті Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації». Адже, «визнавши таким, що втратив чинність, Закон України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації», парламентом фактично було «ліквідовано/ відмінено» сам «перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» як такий.

Конституцієдавець, приймаючи Основний Закон України, за яким Україна визнана «соціальною державою» (стаття 1 Конституції України), державою яка має своїм прямим обов'язком «забезпечення соціальної спрямованості економіки» і в ній до «об'єктів права власності Українського народу» віднесено «землю, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони» (частини перша та четверта статті 13 Конституції України), *ex insidiis rechi* («з засади речі»), не міг вжити (застосувати) до словосполучення «перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» інше слово як «затверджувати», оскільки такий перелік буде існувати завжди, поки будуть в Конституції України вищезгадані приписи статей 1 та 13. Вжита конституцієдавцем словесна форма «затверджувати» надала можливість парламенту «регулювати наповнення» («змінювати», «доповнювати», «зменшувати») такого «переліку». Однак жодним чином не «ліквідувати/ відмінити» його, оскільки генеральною метою розвитку Української держави є повсемісне утвердження її як «суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави» (стаття 1 Конституції України).

Таким чином, прийнявши рішення про визнання «таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації», Верховна Рада України перевищила свої конституційні повноваження та порушила приписи частини другої статі 6 та частини другої статті 19 Конституції України.

– невідповідності пунктам 33, 36 частини першої статті 85 Конституції України

Пунктом 33 частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада України наділена повноваженнями здійснювати в межах, визначених цією Конституцією та законом, парламентський контроль.

Згідно з абзацом першим пункту 4 мотивувальної частині Рішення Конституційного Суду України від 10 травня 2000 року № 8-рп/2000 в справі № 1-1/2000 (*Офіційний вісник України, 2000 р., № 37, стор. 40, стаття 1592, код акта 16683/2000*) Верховна Рада України здійснює парламентський контроль у різних організаційно-правових формах, у межах, визначених Конституцією України.

Здійснення парламентського контролю є однією з найважливіших функцій Верховної Ради України, реалізація якої впливає на розвиток та становлення державного та суспільного ладу України, забезпечення захисту прав людини і громадянина.

У системі державного контролю парламентський контроль має суттєві особливості, які зумовлені статусом суб'єкта контролю – Верховної Ради України як представницького органу держави.

Таким чином, парламентський контроль слід розцінювати як особливу форму державного контролю, який спрямований на забезпечення конституційної законності та державної дисципліни у сферах безпосередньої владно-управлінської діяльності органів державної влади та їх посадових осіб.

При цьому такий контроль здійснюється Верховною Радою України безпосередньо (без будь-яких доручень) на підставі Конституції України в межах власної компетенції щодо будь-яких об'єктів контролю.

Пунктом 36 частини першої статті 85 Основного Закону України Верховна Рада України уповноважена затверджувати перелік об'єктів права державної власності. Таке повноваження є важливим важелем впливу парламенту на регулювання економічних процесів у державі.

Враховуючи роль і функції парламенту в системі організації державної влади, Верховна Рада України зобов'язана враховувати різнопланові аспекти взаємозв'язку економічних процесів і суспільних відносин, а також механізми впливу економіки на розвиток соціальних процесів, становище окремих соціальних груп та зворотного впливу різних факторів на стан економіки, і саме на основі результатів такого аналізу реалізовувати свої законотворчу та контрольну функції.

З огляду на місце України в глобальних економічних процесах, вразливість національної економіки, в тому числі враховуючи періодичність світових фінансово-економічних криз, саме парламент як єдиний орган законодавчої влади є повною мірою відповідальним за захист національних інтересів України. Так, рецесія, яка у 2008 році повсюдно поширилася економіками різних країн світу, згубно позначилася не лише на показниках економічного зростання, а передусім зруйнувала стабільність і якість життя мільйонів працюючих, не кажучи про незахищені верстви населення.

Тому від ефективності здійснення контрольної функції Верховної Ради України у виявленні і запобіганні виникненню та поглибленню кризових явищ передусім під час прийняття законів залежить економічна і соціальна стабільність в Україні. В якості застереження варто апелювати до поглядів Дж. Сороса стосовно того, що ринок лікується, проходячи через кризи, а ринкова економіка, загалом, не тяжіє до рівноваги, а, навпаки, прагне до дестабілізації, і врівноважується через вибухання «цінових куль».

Парламентський контроль за фінансово-економічною діяльністю держави є важливим чинником національної безпеки і повинен здійснюватися безпосередньо Верховною Радою України, у тому числі шляхом затвердження на виконання пункту 36 частини першої статті 85 Конституції України переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації. Закріплення вказаною нормою Конституції України за парламентом відповідних повноважень обумовлює висновок, що перелік об'єктів права державної власності, які не підлягають приватизації, не є сталим, і Верховна Рада України може вносити до цього переліку відповідні зміни, однак це не може ставити під сумнів існування об'єктів права державної власності, які не підлягають приватизації.

Визнання таким, що втратив чинність, Закону України, яким було затверджено перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, без прийняття іншого законодавчого акту, яким би врегульовувалося вказане питання, призвело до скасування однієї з важливих організаційно-правових форм парламентського контролю за фінансово-економічною діяльністю держави.

Таким чином, положення Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» порушують вимоги пункту 36 частини першої статті 85 Конституції України, оскільки їх прийняття призвело до неконституційного самоусунення Верховної Ради України від здійснення конституційно закріплених за нею обов'язків щодо затвердження переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, і як наслідок, – реалізації функції парламентського контролю за стратегічним питанням національної безпеки – об'єктами права державної власності, які мають винятково важливе значення для стабільного функціонування економіки, безпеки держави й інтересів Українського народу.

– невідповідності статті 16, частині першій статті 17 Конституції України

Стаття 16 Конституції України проголосила обов'язком держави забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України. Частиною першою статті 17 Основного Закону України до найважливіших функцій держави віднесено захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки.

У світлі викликів, які постали перед Україною як суверенною державою останнім часом, захист суверенітету та територіальної цілісності нашої країни на даному етапі набув особливого значення.

Державний суверенітет України символізує її політико-правову самостійність та передбачає верховенство держави на своїй території і незалежність у міжнародних відносинах.

Створення умов для захисту суверенітету та територіальної цілісності неможливе без забезпечення на всій території України, зокрема, верховенства права, дотримання правових норм усіма, у тому числі і державою, оскільки наявність права обмежує сваволлю самим фактом свого існування; забезпечення економічної безпеки, як гарантії незалежності країни і однієї з умов стабільності та ефективної життєдіяльності держави і суспільства; забезпечення економічної незалежності, яка передбачає у тому числі встановлення контролю над національними ресурсами; забезпечення стабільності і стійкості національної економіки.

Основними реальними та потенційними загрозами економічній безпеці держави, що необхідно враховувати при визначенні найбільш прийняттого варіанта приватизації підприємств, є:

зниження конкурентоспроможності виробництва, інвестиційної та інноваційної активності, науково-технічного та технологічного потенціалу, скорочення досліджень та пріоритетними напрямками інноваційної діяльності;

порушення процесів відтворення та критичний стан основних засобів, відсутність здійснення в необхідних обсягах інноваційно-інвестиційної діяльності;

критична залежність національної економіки від кон'юнктури зовнішніх ринків, низькі темпи розвитку внутрішнього ринку;

надмірна монополізація ринку товарів, ускладнення в процесі формування конкурентного середовища;

критичне зростання частки іноземного капіталу;

погіршення стану навколишнього природного середовища.

У свою чергу відповідно до статті 16 Конституції України обов'язком держави є також забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України.

Екологічна безпека є складовою глобальної та національної безпеки і являє собою стан захищеності довкілля від порушення його екологічної рівноваги.

У зв'язку з цим, враховуючи частину п'яту статті 4 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» до затвердженого Верховною Радою України переліку об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, входили об'єкти, які відповідали таким ознакам:

1) об'єкти, що забезпечують національну безпеку України або приватизація яких створює істотні ризики для безпеки держави:

підприємства з виготовлення та ремонту всіх видів зброї, що перебуває на озброєнні Збройних Сил України, інших утворених відповідно до закону військових формувань, Служби безпеки України;

підприємства атомної енергетики та підприємства, що працюють у сфері поводження з радіоактивними відходами;

спеціальні об'єкти зв'язку;

підприємства пробірного контролю;

підприємства з виготовлення цінних паперів;

підприємства, що забезпечують безпеку руху в повітряному просторі та навігації водними шляхами України;

підприємства, що здійснюють топографо-геодезичні та картографічні роботи загальнодержавного призначення, зберігають матеріали Державного картографо-геодезичного фонду України та Державного інформаційного геологічного фонду України;

2) об'єкти соціально-культурного призначення, що забезпечують задоволення відповідних потреб суспільства, які не можуть бути повністю задоволені підприємствами, що перебувають у приватній власності, зокрема національні заклади культури.

Фактичне скасування переліку об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, призвело до того, що потенційно на продаж можуть бути виставлені більше тисячі державних об'єктів, які мають стратегічне значення для нашої країни, і саме з цих підстав повинні перебувати під контролем держави.

Загалом внаслідок неконституційної зміни законодавчого регулювання щодо затвердження переліку об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, на продаж можуть виставлятися об'єкти газотранспортної системи, космічної галузі, метрополітену, морські порти, аеродроми, дороги, майно органів державної влади, надра та корисні копалини, території природно-заповідного фонду, пам'ятники архітектури та безліч інших об'єктів.

Під можливість роздержавлення також підпадають підприємства з проектування, виробництва та реалізації оборонної продукції, продаж яких в умовах агресії з боку Російської Федерації свідчить про пряме зазіхання на незалежність та суверенітет нашої держави.

Всупереч конституційним принципам державна політика приватизації стратегічних підприємств, які є основою економічного розвитку в енергетичній сфері, інфраструктурних та комунікативних об'єктів становить суттєву загрозу як національній безпеці країни, так і незалежності України, зокрема, через розрив коопераційних зв'язків, відмову від інноваційного розвитку економіки. Тому необхідним є створення для кожної галузі переліку об'єктів, що не підлягають приватизації, або підтвердження того, що в галузі немає таких об'єктів, і лише після цього зняття заборони на приватизацію відповідних підприємств у такій галузі.

Доречно зауважити, що приписи статті 3 Конституції України, згідно з якими держава відповідає перед людиною за свою діяльність (частина друга), зобов'язують державу обґрунтовувати зміну законодавчого регулювання. (абзац другий пункту 7 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 17 липня 2018 року № 6-р/2018 у справі № 1-11/2018(3830/15) (*Офіційний вісник України, 2018 р., № 64, стор. 7, стаття 2191, код акта 91166/2018*). Натомість положення Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» становить загрозу збалансованому на рівні Основного Закону України інституційному механізму забезпечення реалізації державою своїх обов'язків, гарантованих Конституцією України.

Таким чином, положення вищевказаного Закону, що зумовлюють відсутність переліку об'єктів, що не підлягають приватизації призводять до неможливості належного виконання державою своїх основних функцій, зокрема із захисту суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки, а також гарантованого Конституцією України обов'язку забезпечити екологічну і економічну безпеку, чим порушують статтю 16 та частину першу статті 17 Конституції України.

– невідповідності частині четвертій статті 13 Конституції України

Частиною четвертою статті 13 Конституції України встановлено, що держава забезпечує соціальну спрямованість економіки.

Преамбулою Конституції України закріплено прагнення розвивати і зміцнювати Україну як демократичну, соціальну, правову державу.

Згідно з Конституцією України ознаками України як соціальної держави є соціальна спрямованість економіки, закріплення та державні гарантії реалізації соціальних прав громадян, зокрема їх прав на соціальний захист і достатній життєвий рівень (статті 46, 48) тощо. Це зобов'язує державу відповідним чином регулювати економічні процеси, встановлювати і застосовувати справедливі та ефективні форми перерозподілу суспільного доходу з метою забезпечення добробуту всіх громадян (абзац третій підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 17 березня 2005 року № 1-рп/2005 у справі № 1-10/2005 (*Офіційний вісник України, 2005 р., № 13, стор. 290, стаття 673, код акта 31917/2005*).

Враховуючи, що згідно з частиною четвертою статті 13 Конституції України держава забезпечує зокрема, соціальну спрямованість економіки, а згідно з частиною першою статті 17 Основного Закону України забезпечення економічної безпеки України є найважливішими функціями держави, вбачається обґрунтованим висновок, що за змістом Конституції Україна як держава із соціально спрямованою економікою зобов'язана розвивати інструменти забезпечення гарантій, проголошених Основним Законом України.

Так, указані положення статей 13 та 17 Основного Закону України зобов'язують державу нести відповідальність за впровадження системи заходів

щодо утримання збалансованої ролі держави в соціально-економічних процесах.

Той факт, що соціальна спрямованість економіки є невід'ємним елементом функціонування держави, покладає на її органи, передусім на єдиний орган законодавчої влади, відповідальність за зміст законодавчого регулювання, яке зумовлює розбалансування засадничих економічних устоїв в державі. Як представницький орган Українського народу Верховна Рада України зобов'язана дбати про запобіжники підвищення соціальної напруги в суспільстві, яка в свою чергу може стати каталізатором політичних та інших криз.

Як зазначив Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 у справі № 1-22/2001 (*Офіційний вісник України, 2001 р., № 24, стор. 57, стаття 1076, код акта 19082/2001*) (абзац четвертий пункту 2 мотивувальної частини) Конституція України закріпила принцип відповідальності держави перед людиною за свою діяльність, який проявляється передусім у конституційному визначенні обов'язків держави (статті 3, 16, 22). Така відповідальність не зводиться лише до політичної чи моральної відповідальності публічної влади перед суспільством, а має певні ознаки юридичної відповідальності як застосування заходів публічно-правового (в даному випадку – конституційно-правового або міжнародно-правового) характеру до держави та її органів за невиконання чи неналежне виконання своїх обов'язків. Зокрема, стаття 55 Конституції України надає кожному право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатись за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, а стаття 152 Конституції України зобов'язує державу відшкодовувати матеріальну чи моральну шкоду, завдану фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними. Відшкодовується також державою завдана безпідставним осудженням шкода у разі скасування вироку суду як неправосудного (стаття 62 Конституції України).

Держава різними правовими засобами зобов'язана, як зазначено в преамбулі Конституції України, усвідомлюючи відповідальність перед, зокрема прийдешніми поколіннями, забезпечувати соціальну спрямованість економіки.

У цьому контексті конституцієдавець у системному зв'язку з іншими конституційними приписами передбачив необхідність існування переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, як одну з гарантій забезпечення соціальної спрямованості економіки. Більше того, вказаний перелік об'єктів має статус особливо захищеного, оскільки його затвердження (внесення змін) піднято на рівень повноважень Верховної Ради України.

Таким чином, наявність зазначеного переліку, рівень його конституційної захищеності свідчить про його розцінювання конституцієдавцем в якості засобу реалізації взятих державою зобов'язань щодо забезпечення соціальної спрямованості економіки та підвищення ефективності економічної моделі.

В умовах макроекономічної нестабільності та окупації частини території країни, інвестиційні ризики в Україні залишаються настільки високими, що ціна продажу об'єктів державної власності може виявитися в декілька разів нижчою, ніж за звичайних обставин.

Також не можна виключати негативних соціальних наслідків приватизації стратегічно важливих об'єктів паливно-енергетичної галузі, у т.ч. газо- та електророзподільних підприємств.

Таким чином, скасування переліку об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, замість його перегляду та актуалізації, призвело до неможливості забезпечення на рівні закону збереження стратегічно важливих об'єктів державної власності, що безумовно свідчить про порушення вимог частини четвертої статті 13 Основного Закону України щодо обов'язку держави забезпечити соціальну спрямованість економіки.

2. Щодо невідповідності абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» частині четвертій статті 13, частині першій статті 17 Конституції України

Абзацом дев'ятнадцятим частини другої статті 4 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» в редакції, яка діяла до 19 жовтня 2019 року, національного оператора поштового зв'язку було віднесено до переліку об'єктів, необхідних для виконання державою своїх основних функцій, для забезпечення обороноздатності держави, та об'єктів права власності Українського народу, майна, що становить матеріальну основу суверенітету України, що не підлягають приватизації.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про поштовий зв'язок» від 4 жовтня 2001 року № 2759-III (*Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002 р., № 6, стаття 39*) (далі – Закон України «Про поштовий зв'язок») національний оператор поштового зв'язку (національний оператор) – оператор, який в установленому законодавством порядку надає універсальні послуги поштового зв'язку на всій території України і якому надаються виключні права на провадження певних видів діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку.

Зокрема, статтею 15 Закону України «Про поштовий зв'язок» до виключних повноважень національного оператора поштового зв'язку віднесено:

видання, введення в обіг та організацію розповсюдження поштових марок, маркованих конвертів і карток, а також виведення їх з обігу;

офіційне видання каталогів і цінників колекційних поштових марок та іншої філателістичної продукції;

пересилання простих листів масою до 50 грамів та простих поштових карток;

розміщення та використання поштових скриньок для збирання листів і поштових карток на всій території держави відповідно до нормативів, встановлених уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі зв'язку;

використання маркувальних машин та надання дозволу на їх використання іншим фізичним та юридичним особам;

нанесення зображення Державного Герба України на поштові скриньки, транспортні засоби поштового зв'язку, а також на використання у своїй діяльності контрольно-гербових та страхових печаток із зображенням Державного Герба України.

Відповідно до абзацу сьомого пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 28 травня 2003 року № 10-рп/2003 в справі № 1-16/2003 (*Офіційний вісник України, 2003 р., № 23, стор. 398, стаття 1085, код акта 25342/2003*) основними засадами діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку на підставі статті 3 Закону України «Про поштовий зв'язок» є, зокрема, захист інтересів користувачів, забезпечення надання послуг поштового зв'язку встановленого рівня якості, доступність до ринку послуг поштового зв'язку.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 січня 2002 року № 10-р «Про національного оператора поштового зв'язку» (*Офіційний вісник України, 2002 р., № 2, стор. 266, стаття 75, код акта 21133/2002*) виконання функцій національного оператора поштового зв'язку покладено на акціонерне товариство «Укрпошта» (далі – Укрпошта).

Указане товариство також включено до переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 року № 83 «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» (*Офіційний вісник України, 2015 р., № 20, стор. 29, стаття 555, код акта 75972/2015*).

З огляду на зазначене лише Укрпошта може надавати на території України певний перелік універсальних послуг поштового зв'язку, до яких належить пересилання поштових карток, листів, бандеролей, посилок тощо, а також має виключне право на випуск поштових марок та конвертів. Таким чином, держава доручила підприємству забезпечувати права громадян на доступні поштові послуги.

Таке право держава гарантує своїм громадянам відповідно до її міжнародних зобов'язань. За змістом статей 2, 3 Всесвітньої поштової конвенції від 11 жовтня 2012 року, затвердженої Указом Президента України від 10 жовтня 2017 року № 316/2017 «Про затвердження Всесвітньої поштової конвенції, Загального регламенту Всесвітнього поштового союзу, Заключного протоколу Всесвітньої поштової конвенції та Угоди про поштові платіжні послуги» (*Офіційний вісник України, 2017 р., № 83, стор. 7, стаття 2541, код акта 87621/2017*) для сприяння концепції єдиної поштової території Союзу країни-члени Всесвітнього поштового союзу приділяють увагу тому, щоб усі

користувачі (клієнти) мали право на доступ до універсальної поштової служби, що включає забезпечення на постійній основі якісних основних поштових послуг у всіх пунктах на їхній території за доступними цінами. Країни-члени забезпечують, щоб надання поштових послуг і досягнення стандартів якості здійснювалося оператором (операторами), які офіційно призначені для здійснення поштових послуг та є відповідальними за забезпечення універсальної поштової служби.

На сьогодні Укрпошта надає близько 50-ти видів послуг, основними серед яких є послуги поштового зв'язку (пересилання внутрішніх та міжнародних поштових карток, листів, бандеролей, посилок), послуги, пов'язані з виплатою та доставкою пенсій, грошової допомоги, доставка періодичних друкованих видань, фінансові послуги (приймання платежів та пересилання поштових переказів), послуги з розміщення реклами, надання адміністративних послуг через пошту тощо.

Укрпошта має сьогодні найрозгалуженішу мережу: понад 12,8 тисяч об'єктів поштового зв'язку (поштамти, поштові відділення, пересувні, сезонні відділення поштового зв'язку та точки присутності) на всій території України, 9 тисяч з яких знаходяться в сільській місцевості. Завдяки точкам присутності у найвіддаленіших куточках країни, її послуги є доступними для кожного українця, де б він не жив. Від безперебійної роботи національного поштового оператора України повною мірою залежить стабільність всього поштового простору України, її ділового та економічного життя, гарантована державою соціальна спрямованість економіки, а також забезпечення економічної безпеки нашої країни.

З огляду на викладене Укрпошту цілком обґрунтовано було включено до переліку об'єктів права державної власності, які не підлягають приватизації, а національного оператора поштового зв'язку відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» віднесено до об'єктів, необхідних для виконання державою своїх основних функцій, що не підлягають приватизації.

Натомість визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» та одночасне виключення положення абзацу дев'ятнадцятого частини другої статті 4 вказаного Закону призвело до втрати Укрпоштою відповідного статусу, стало передумовою для можливого відчуження майна цього суб'єкта господарювання, яке на сьогодні знаходиться в державній власності, на користь фізичних чи юридичних осіб, що унеможливить надання якісних поштових послуг на всій території України за доступними цінами.

Враховуючи зазначене положення абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» є таким, що не відповідає частині четвертій статті 13, частині першій статті 17 Конституції України.

Враховуючи те, що Конституція України має найвищу юридичну силу, а закони та інші нормативно-правові акти повинні їй відповідати, зважаючи на необхідність утвердження конституційного правопорядку та забезпечення балансу влад в державі, на підставі статей 8, 147, 150, 152 Конституції України, керуючись статтями 7, 8, 50, 51, 52 Закону України «Про Конституційний Суд України»,

ПРОСИМО:

1. Відкрити конституційне провадження за конституційним поданням 51 народних депутатів України щодо невідповідності Конституції України (конституційності) положень розділу I, абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» від 2 жовтня 2019 року № 145-IX.

2. Визнати таким, що не відповідає статті 1, частині другій статті 6, частинам першій, другій статті 8, частині четвертій статті 13, статті 16, частині першій статті 17, частині другій статті 19, пунктам 33, 36 частини першої статті 85 Конституції України (є неконституційним), положення розділу I Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» від 2 жовтня 2019 року № 145-IX.

3. Визнати таким, що не відповідає частині четвертій статті 13, частині першій статті 17 Конституції України (є неконституційним) положення абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» від 2 жовтня 2019 року №145-IX.

4. Залучити до участі у цьому конституційному провадженні за дорученням народних депутатів України уповноважених представників суб'єкта права на конституційне подання народного депутата України Власенка Сергія Володимировича та адвоката Васильченко Оксану Юріївну.

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ ТА МАТЕРІАЛІВ, ЩО ДОДАЮТЬСЯ:

1) додаток до конституційного подання про визнання такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положень розділу I, абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» від 2 жовтня 2019 року №145-IX з підписами 51 народних депутатів України на 3 арк.;

2) витяг з Конституції України на 9 арк.;

3) витяг з Всесвітньої поштової конвенції на 1 арк.;

4) витяг із Закону України «Про Конституційний Суд України» на 2 арк.;

5) Закон України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» на 3 арк.;

6) Закон України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» на 14 арк.;

7) витяг із Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» на 4 арк.;

8) витяг із Закону України «Про поштовий зв'язок» на 4 арк.;

9) Указ Президента України від 10 жовтня 2017 року № 316/2017 «Про затвердження Всесвітньої поштової конвенції, Загального регламенту Всесвітнього поштового союзу, Заключного протоколу Всесвітньої поштової конвенції та Угоди про поштові платіжні послуги» на 2 арк.;

10) постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 року № 83 «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» на 25 арк.;

11) розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 січня 2002 року № 10-р «Про національного оператора поштового зв'язку» на 2 арк.;

12) Рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 року 15-рп/2004 у справі № 1-33/2004 на 14 арк.;

13) Рішення від 20 червня 2019 року № 6-р/2019 у справі № 1-152/2019(3426/19) на 9 арк.;

14) Рішення від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010 у справі № 1-25/2010 на 7 арк.;

15) Рішення Конституційного Суду України від 20 грудня 2017 року № 2-р/2017 в справі № 1-5/2017 на 7 арк.;

16) Рішення Конституційного Суду України від 27 лютого 2018 року № 1-р/2018 у справі № 1-6/2018 на 10 арк.;

17) Рішення Конституційного Суду України від 1 квітня 2008 року № 4-рп/2008 у справі № 1-8/2008 на 13 арк.;

18) Рішення Конституційного Суду України від 11 липня 1997 року № 3-зп у справі № 1/1909-97 на 5 арк.;

19) Рішення Конституційного Суду України від 27 травня 2009 року № 12-рп/2009 у справі № 1-11/2009 на 11 арк.;

20) Рішення Конституційного Суду України від 10 травня 2000 року № 8-рп/2000 в справі № 1-1/2000 на 7 арк.;

21) Рішення Конституційного Суду України від 17 липня 2018 року № 6-р/2018 у справі № 1-11/2018(3830/15) на 8 арк.;

22) Рішення Конституційного Суду України від 17 березня 2005 року № 1-рп/2005 у справі № 1-10/2005 на 11 арк.;

23) Рішення Конституційного Суду України від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 у справі № 1-22/2001 на 7 арк.;

24) Рішення Конституційного Суду України від 28 травня 2003 року № 10-рп/2003 в справі № 1-16/2003 на 4 арк.;

25) Доповідь «Верховенство права», схвалена Європейською Комісією «За демократію через право» (Венеціанською Комісією) на 86-му пленарному засіданні 25-26 березня 2011 року на 17 арк.;

26) роздруківка електронної версії витягу із Словника української мови на 1 арк.;

27) копія посвідчення народного депутата України Власенка С.В. на 1 арк.;

28) копія свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю Васильченко О.Ю. на 1 арк.

ДОДАТОК ДО КОНСТИТУЦІЙНОГО ПОДАННЯ
про визнання такими, що не відповідають Конституції України (є
неконституційними) положень розділу I, абзацу другого підпункту 1 пункту 2 розділу II
Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про
перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»
від 2 жовтня 2019 року №145-IX

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Номер посвідчення	Підпис
1.	Тимошенко Юлія Володимирівна	162	/
2.	Гемірда Григорій Михайлович	169	
3.	Нешвайченко Валентин Олександрович	164 389	
4.	Волынський Михайло Іванович	181	
5.	Цімолаєнко Андрій Іванович	180	
6.	Крушельський Іван Іванович	173	
7.	Соболев Сергій Владиславович	165	
8.	Шуфалєв Олександр Григорович	167	
9.	Сомелєв Ігор Андрій Анатолійович	168	
10.	Івченко Вадим Євгенович	185	
11.	Родушевський Дмитрій Вікторович	174	
12.	Шкляр Альона Іванівна	187	
13.	Шейдер Олег Леонідович	233	
14.	Ширшак Михайло Михайлович	176	
15.	Кабаченко Володимир Вікторович	184	
16.	Пузічук Андрій Вікторович	182	
17.	Кучеренко Олександр Сергійович	179	

18	Зубін Вадим Олександрович	171
19	Брасенко Сергій Володимир	170
20	Богатенко Тарас Іванович	324
21	Мялик В.М.	356
22	Виноград І.М.	230
23	Вацак Т.А.	231
24	Савчук О.В.	289
25	Дуценко А.В.	401
26	Крижанівський І.М.	238
27	Колесніченко І.З.	585
28	Дубинський В.В.	267
29	Шендзьков Ю.А.	347
30	Юргенсен А.В.	228
31	Вельямінов С.	313
32	Суров О.С.	312
33	Поляк В.М.	279
34	Кравець І.	343

